

Bryssel den 23.9.2019
COM(2019) 615 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Resultaten av halvtidsutvärderingen av ISA²-programmet

{SWD(2019) 1615 final}

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	2
2. Bakgrund	2
3. Ett gemensamt synsätt på interoperabilitet.....	3
4. Metod.....	4
5. Utvärderingsfrågor	4
6. Resultat.....	5
6.1. Relevans	5
6.2. Ändamålsenlighet.....	6
6.3. Effektivitet.....	6
6.4. Samstämmighet	7
6.5. Mervärde för EU	7
6.6. Nytt.....	7
6.7. Hållbarhet	7
7. Rekommendationer	8
7.1. Ökad medvetenhet utanför nationella förvaltningar.....	8
7.2. Från användarcentrerade till användardrivna lösningar	8
7.3. Att bana vägen för ökad hållbarhet	9
8. Nästa steg	10

1. INLEDNING

I enlighet med ISA²-beslutet¹ inrättades det femåriga programmet för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA²-programmet) den 1 januari 2016, som uppföljning till ISA-programmet².

I denna rapport redovisas resultaten och rekommendationerna från halvtidsutvärderingen av ISA²-programmet³. I enlighet med artikel 13.3 i ISA²-beslutet ska kommissionen göra en sådan utvärdering och meddela Europaparlamentet och rådet resultaten senast den 30 september 2019.

Kommissionen har genomfört utvärderingen med bistånd av en grupp oberoende experter från ett konsultföretag⁴. Utvärderingen övervakades av en styrgrupp inom kommissionen⁵.

2. BAKGRUND

ISA²-programmets slutliga mål är att främja den IKT-baserade moderniseringen av den offentliga sektorn i Europa och att göra det enklare att tillgodose företagens och medborgarnas behov genom bättre interoperabilitet mellan europeiska offentliga förvaltningar.

Mer specifikt är programmets syfte följande:

- Att underlätta effektiva och ändamålsenliga elektroniska gräns- eller sektorsöverskridande kontakter mellan europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare.
- Att bidra till att utveckla en effektivare, enklare och mer användarvänlig e-förvaltning på nationell, regional och lokal förvaltningsnivå.
- Att främja en helhetssyn på interoperabilitet i EU genom att identifiera, skapa och hantera lösningar för interoperabilitet och att underlätta de europeiska offentliga förvaltningarnas vidareutnyttjande av sådana lösningar. Detta kommer att bidra till att genomföra EU:s politik och verksamhet inom olika områden.

För att nå dessa mål⁶ utgår programmet från de resultat som uppnått genom det föregående programmet, ISA-programmet⁷. Stor vikt läggs också vid ett smidigt inlemmande av programmet i den breda politiska ramen för digitalisering av EU:s

---

¹ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/2240 av den 25 november 2015 om inrättandet av ett program för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA²-programmet) för modernisering av den offentliga sektorn (EUT L 318, 4.12.2015, s. 1).

² Europaparlamentets och rådets beslut nr 922/2009/EG av den 16 september 2009 om lösningar för att uppnå interoperabilitet mellan europeiska offentliga förvaltningar (ISA) (EUT L 260, 3.10.2009, s. 20).

³ Närmare information om utvärderingsprocessen och resultaten samt stöddokumentation finns i kommissionens arbetsdokument: SWD(2019) 1615 final.

⁴ De oberoende experternas utvärderingsrapport finns här: <https://data.europa.eu/doi/10.2799/13397>

⁵ I gruppen deltog GD Kommunikationsnät, innehåll och teknik, GD Informationsteknik, GD Sysselsättning, socialpolitik och inkludering, GD Finansiell stabilitet, finansiella tjänster och kapitalmarknadsunionen, GD Inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag, Publikationsbyrån, generalsekretariatet, GD Skatter och tullar samt gemensamma forskningscentrumet.

⁶ Artikel 1.1 i ISA²-beslutet (se fotnot 1).

⁷ Artikel 1.3 i ISA²-beslutet (se fotnot 1).

offentliga förvaltningar. Där är ISA²-programmet det viktigaste instrumentet för att stödja genomförandet av den europeiska interoperabilitetsramen (EIF)⁸, som har uppdaterats och utvidgats så som planerades i meddelandet om en strategi för en inre digital marknad i Europa⁹. ISA² bidrar även till andra politiska initiativ, såsom handlingsplanen för e-förvaltning för 2016–2020¹⁰, Tallinndeklarationen om e-förvaltning från 2017¹¹ och förordningen om en gemensam digital ingång¹².

ISA² löper från den 1 januari 2016 till och med den 31 december 2020 och har en budget på totalt 130,9 miljoner euro. Programmet finansierar åtgärder som fastställs varje år i det årliga rullande arbetsprogrammet. I programmets förvaltning främjas även synergier med andra EU-program, såsom Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE)¹³ och Stödprogrammet för strukturreformer (SRSP)¹⁴.

Programmets främsta berörda parter är europeiska offentliga förvaltningar på alla nivåer: EU, nationellt, regionalt och lokalt. Programmet påverkar dock en väsentligt större grupp berörda parter, såsom företag och medborgare i EU. ISA² är öppet för EU-medlemsstater, EES-länder och kandidatländer. Utöver de 28 EU-medlemsstaterna deltar tre andra länder i programmet: Island, Norge (sedan 2016) och Montenegro (sedan 2018). Programmet uppmuntrar även samarbete med andra tredjeländer och med internationella organisationer och organ.

3. ETT GEMENSAMT SYNSÄTT PÅ INTEROPERABILITET

I enlighet med artikel 1.2 i ISA²-beslutet ska ISA²-programmet ”säkerställa ett gemensamt synsätt på interoperabilitet genom EIF och dess genomförande i medlemsstaternas förvaltningar. Kommissionen ska, genom ISA²-programmet, övervaka genomförandet av EIF.”

Inom ISA²-programmet utvecklas därför en integrerad ram för övervakning, bedömning och rapportering av framstegen när det gäller att genomföra EIF¹⁵, när det gäller både medlemsstaterna och kommissionen. Ramen för övervakning

---

⁸ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om den europeiska interoperabilitetsramen – genomförandestrategi, Bryssel, 23.3.2017, COM(2017) 134 final.

⁹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om en strategi för en inre digital marknad i Europa, Bryssel, 6.5.2015, COM(2015) 192 final.

¹⁰ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om EU:s handlingsplan för e-förvaltning för 2016–2020 – snabbare digital omvandling av förvaltningar, COM(2016) 179 final.

¹¹ Tallinndeklarationen om e-förvaltning, antagen vid ministermötet den 6 oktober 2017 under det estländska ordförandeskapet för rådet.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012 (EUT L 295, 21.11.2018, s. 1).

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1316/2013 av den 11 december 2013 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa, om ändring av förordning (EU) nr 913/2010 och om upphävande av förordningarna (EG) nr 680/2007 och (EG) nr 67/2010 (EUT L 384, 20.12.2013, s. 129).

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1671 av den 23 oktober 2018 om ändring av förordning (EU) 2017/825 för att öka finansieringsramen för stödprogrammet för strukturreformer och anpassa det allmänna målet (EUT L 284, 12.11.2018, s. 3).

¹⁵ Denna övervakningsmekanism omfattar även genomförandet av den handlingsplan för interoperabilitet som redovisas i bilaga I till det meddelande om EIF som nämns i fotnot 8.

utföras och genomförs inom ramen för verksamheten inom observationsorganet för nationella interoperabilitetsramar (Nifo), som finansieras av ISA²-programmet.

Resultaten av genomförandet av EIF i EU kommer varje år att läggas ut på internet i form av en resultattavla, för att förbättra underlagen för politiska beslut och delge allmänheten resultaten på ett mer visuellt och lättillgängligt sätt¹⁶. I praktiken är syftet med resultattavlan att förbättra kommunikationen och kapacitetsuppbyggnaden för att skapa större medvetenhet hos medlemsstaterna om hur långt de har kommit i genomförandet av EIF och göra det enklare för dem att följa EIF:s rekommendationer.

För att nå dessa mål kommer medlemsstaterna att få tillgång till en verktygslåda med praktiska råd om hur EIF kan genomföras genom god praxis och lämpliga lösningar.

Tanken är att ramen för övervakning av genomförandet av EIF ska ge ett underlag för den kommande utvärderingen av EIF, som ursprungligen skulle äga rum i slutet av 2019¹⁷. För att medlemsstaterna ska få en mer realistisk tidsram för att anpassa sin nationella politik för e-förvaltning, digitala tjänster och interoperabilitet till EIF och eftersom den nya EIF har ett bredare tillämpningsområde, som kräver mer intern och extern samordning för att kunna färdigställa en gemensamt accepterad och integrerad ram för övervakning, verkar det dock nödvändigt att skjuta upp utvärderingen av EIF till 2021. Dessa faktorer innebär att processen att samla in data kunde inledas först 2019, och därför finns det inte tillräckligt med data för att kunna utvärdera genomförandet av EIF samma år.

Genom att göra utvärderingen av EIF parallellt med den slutliga utvärderingen av ISA²-programmet 2021 kan dessutom flera synergier uppnås, eftersom programmet är det viktigaste instrumentet till stöd för genomförandet av EIF.

4. METOD

I halvtidsutvärderingen av ISA²-programmet användes kvantitativa och kvalitativa data som samlats in med olika metoder, såsom dokumentanalys, offentliga samråd, riktade webbenkäter, djupintervjuer och en kick-off-workshop. Samråden hade ett brett deltagande av olika berörda parter inom ISA², allt från företrädare för medlemsstaterna och kommissionens avdelningar till medborgare och standardiseringsorgan.

För att få en bättre styrning av datainsamlingen valdes 20 åtgärder ut bland de 53 åtgärder – indelade i nio olika paket – som finansierades genom ISA²-programmet fram till 2018. Urvalet gjordes utifrån fyra på förhand fastställda kriterier för att säkerställa att de åtgärder som valdes ut var representativa för programmet. Den övergripande datainsamlingen kompletterades även med en expertutvärdering av programmet, som genomfördes av fyra tekniska experter inom interoperabilitet.

5. UTVÄRDERINGSFRÅGOR

Utvärderingen inriktades på följande sju huvudkriterier¹⁸:

---

¹⁶ Resultattavlan kommer att finnas tillgänglig 2020 under Nifos samlade innehåll på plattformen Joinup.

¹⁷ Se avsnitt 6 i det meddelande om EIF som nämns i fotnot 8.

¹⁸ Se Verktyg #47 i Europeiska kommissionens verktygslåda för bättre lagstiftning.

- **Relevans** – I vilken utsträckning är ISA²-programmets mål fortfarande relevanta för att tillgodose framväxande behov och problem på både nationell nivå och EU-nivå?
- **Ändamålsenlighet** – Hur långt har ISA²-programmets resultat kommit i processen att nå programmets mål? Finns det aspekter som är mer eller mindre ändamålsenliga än andra, och vilka lärdomar kan man i så fall dra av detta?
- **Effektivitet** – I vilken utsträckning har programmet varit kostnadseffektivt? Vilka aspekter av programmet är mest effektiva eller ineffektiva, i synnerhet vad gäller mobiliserade resurser? Hur presterar programmet i förhållande till arbets- och budgetplaner?
- **Samstämmighet** – I vilken utsträckning ingår ISA²-åtgärderna i en helhetsstrategi inom ramen för programmet (intern samstämmighet)? I vilken utsträckning samordnas ISA²-programmet med andra EU-insatser som har liknande mål och med globala initiativ inom samma område (extern samstämmighet)?
- **Mervärde för EU** – vilket mervärde ger ISA²-programmet jämfört med vad som är rimligt att förvänta sig av medlemsstater som agerar på nationell, regional och/eller lokal nivå?
- **Nytta** – Hur förhåller sig ISA²-programmets faktiska och förväntade åtgärder och resultat till de behov det var avsett att tillgodose?
- **Hållbarhet** – I vilken utsträckning garanteras finansiell, teknisk och operativ hållbarhet för de utvecklade lösningar som underhålls och hanteras genom programmet?

6. RESULTAT

På grundval av data som samlats in från 129 berörda parter¹⁹, omfattande dokumentanalys och expertbedömningar konstateras i halvtidsutvärderingen att ISA² presterar väl med avseende på samtliga utvärderingskriterier. Utvärderingen avser dock endast åtgärder som finansierats mellan 2016 och 2018. Resultaten av pågående åtgärder liksom de långsiktiga effekterna av ISA² blir dock synliga först efter programmets slut.

6.1. Relevans

De mål som eftersträvas i ISA² är fortfarande relevanta för att tillgodose framväxande behov och problem när det gäller interoperabilitet mellan digitala offentliga tjänster. Detta bekräftar programmets relevans. Flertalet berörda parter i samrådet är eniga om att det problem med administrativa e-hinder och relaterade behov som ursprungligen identifierades inom programmet fortfarande kvarstår. Några av dem (46 av 129) har dock för närvarande vissa ytterligare behov (såsom ett mer föreskrivande förhållningssätt när det gäller att utforma interoperabla offentliga tjänster) och problem (däribland begränsade resurser), som endast delvis kan hanteras genom ISA².

---

¹⁹ Av sekretess- och dataskyddsskäl uppmanade utvärderingsgruppen åtgärdernas ägare att kontakta dem som använder deras lösningar och be dem agera mellanhänder under samrådet. Denna tvåstegslösning kan ha begränsat antalet svar som lämnades.

Ett annat behov som förtjänar att uppmärksammas är att sörja för mer samverkan och utbyte med regionala och lokala förvaltningar för att öka medvetenheten om interoperabilitet och användningen av ISA²-lösningar på subnationell nivå.

Att öka de offentliga förvaltningarnas medvetenhet om interoperabilitet var den första av tre rekommendationer i den slutliga utvärderingen av ISA-programmet²⁰. Rekommendationen hörsammades i ISA²-programmet genom antagandet av en kommunikationsstrategi och insatsplan 2017 och genom tio större evenemang som anordnades mellan 2016 och 2018, med i genomsnitt 211 deltagare per evenemang. ISA²-företrädare spelade dessutom en aktiv roll vid 60 evenemang under samma period. Halvtidsutvärderingen visar att arbetet gett resultat då flertalet berörda parter uppgav i samrådet att de har expertkunnskap om interoperabilitet (91 av 128) och om ISA² (81 av 128). Trots denna allmänna medvetenhet tyder ovannämnda ytterligare behov på att programmet bör fortsätta med insatser för att öka medvetenheten hos i synnerhet regionala och lokala förvaltningar och eventuellt även parter som gynnas indirekt, såsom medborgare och företag.

6.2. Ändamålsenlighet

De resultat som hittills uppnåtts genom ISA² är i linje med programmets mål. De lever dock fortfarande inte upp till de förväntade resultaten, då flertalet åtgärder ännu pågår och lösningar håller på att utvecklas. Programmets varaktighet påverkar även i vilken utsträckning lösningar används. Åtgärder som har fortsatt och som härrör från tidigare upplagor av programmet har resulterat i lösningar som nu används mer frekvent än lösningar som är resultatet av åtgärder inom ISA².

Det finns ett specifikt ISA²-mål där utvärderingen fann att programmet ensamt är mindre effektivt, nämligen utvecklingen av en effektivare, enklare och mer användarvänlig e-förvaltning på nationell, regional och lokal nivå. Där kan medlemsstaterna faktiskt påverka i hög grad och komplettera EU-initiativen för interoperabilitet och digitalisering.

Externa faktorer kan förbättra men även äventyra det sätt på vilket programmet når sina mål och genererar resultat. Offentliga förvaltningars krav på gemensamma standarder och ramar är en extern faktor som påverkar programmets resultat. Å andra sidan kan komplexa institutionella förhållanden hämma interoperabiliteten över gränserna och mellan sektorer.

I utvärderingen konstaterades slutligen att ISA²-åtgärderna i stort sett uppfyller de allmänna principerna i artikel 4 i ISA²-beslutet, tack vare processen med rullande arbetsprogram som säkerställer att principerna beaktas systematiskt vid utarbetandet av arbetsprogrammet.

6.3. Effektivitet

Genomförandet av programmet fortskrider som planerat, och samtliga åtgärder är antingen i fas eller ligger nära den planerade arbetsnivån. De stora skillnaderna mellan olika resultatindikatorer gör det dock svårt att dra några slutsatser om hur kostnadseffektivt programmet är totalt sett. För de ISA²-paket där det gick att sammanställa resultatindikatorer för olika åtgärder uppskattades att kostnaderna per slutanvändare (såsom företag och medborgare) var mycket låga.

---

²⁰ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet, Resultaten av slututvärderingen av ISA-programmet, Bryssel, 1.9.2016, COM(2016) 550 final.

Processen för urval av åtgärder som finansieras genom ISA² bedöms vara relativt effektiv. Kostnaderna för att utarbeta ett förslag är relativt låga och uppgår till 0,07–0,40 % av de potentiella medel som kan komma att anslås för förslaget när det väl har godkänts. Urvalsprocessen skulle dock kunna förbättras ytterligare genom att förenkla det rullande arbetsprogrammet (t.ex. göra mallen mer flexibel) och utlysa tematiska ansökningsomgångar och därigenom säkerställa en målstyrd urvalsprocess.

6.4. Samstämmighet

Enligt de berörda parterna i samrådet finns det betydande synergier och få överlappningar i ISA²-åtgärderna. Denna starka interna samstämmighet är i linje med den andra rekommendationen i den slutliga utvärderingen av ISA, där en helhetssyn på interoperabilitet inom ISA² efterfrågas.

När det gäller extern samstämmighet följde ISA² den tredje och sista rekommendationen i den slutliga utvärderingen av ISA genom att bygga upp ett nära samarbete med andra EU-strategier och EU-initiativ. Synergier med FSE, Horisont 2020 och stödprogrammet för samarbete med andra EU-strategier och EU-initiativ främjades. ISA² interagerar också med initiativ som den gemensamma digitala ingången, strategin för en inre digital marknad, handlingsplanen för e-förvaltning, Tallinndeklarationen om e-förvaltning och den rullande planen för IKT-standardisering²¹. Vissa överlappningar konstaterades dock mellan specifika lösningar inom ISA² och FSE, men dessa kunde åtgärdas genom att specificera tillämpningsområdet för varje lösning bättre.

6.5. Mervärde för EU

Den nivå av samordning som ISA² ger är avgörande för att förbättra den övergripande interoperabiliteten mellan de europeiska offentliga förvaltningarna. Dessutom uppgav 91 av 109 respondenter att ISA² kan nå sina mål till en lägre kostnad än vad som är fallet i jämförbara nationella eller subnationella initiativ.

Det är tydligt att ISA² har bidragit till att förbättra den gränsöverskridande interoperabiliteten i EU genom att i) öka medvetenheten om interoperabilitet i medlemsstaterna, ii) hjälpa till att sätta frågan på de nationella dagordningarna, och iii) skapa nätverk och underlätta utbyten. ISA² har även bidragit till en gemensam EU-politik genom att spela en central roll i genomförandet av EIF och stödja inrättandet av den inre digitala marknaden.

6.6. Nytt

Användarnöjdheten med ISA²-lösningarna brukar vara stor, och endast 7 av 110 berörda parter uppger att de bara är lite nöjda. Eftersom programmet ännu pågår väntas användningen av ISA²-lösningar öka. Därmed tillgodoser lösningarna användarnas behov i högre grad, vilket i sin tur stärker användarnöjdheten totalt sett.

6.7. Hållbarhet

Synen på ISA²-lösningarnas hållbarhet skilde sig åt mellan de berörda parterna i samrådet. Även om 66 av 84 respondenter anser att programmets resultat skulle kvarstå även utan finansiering i framtiden anser fler än 55 av 85 respondenter att behovet av insatser samt lösningarnas underhållskostnader innebär att det blir svårare att erhålla resultat från ISA²-lösningarna om programmet avslutas.

---

²¹ Se <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/rolling-plan-ict-standardisation>

De berörda parterna är dock eniga om att ISA² har en central betydelse för att förbättra interoperabiliteten i EU och att de europeiska offentliga förvaltningarnas arbete för att förbättra interoperabiliteten och främja en IKT-baserad modernisering av den offentliga sektorn i Europa skulle äventyras utan ISA².

7. REKOMMENDATIONER

Halvtidsutvärderingen ger en positiv bild av ISA²-programmets resultat hittills. Det finns dock områden där förbättringar kan göras. I rekommendationerna nedan tas dessa aspekter av programmet upp tillsammans med åtgärder på både kort och lång sikt. Kortsiktiga åtgärder är åtgärder som kan inlemmas i det senaste rullande arbetsprogrammet för ISA² under 2020 och som under övergångsperioden utmynnar i inrättandet av en ny flerårig budgetram²². Långsiktiga åtgärder är åtgärder där det tar flera år att få resultat.

7.1. Ökad medvetenhet utanför nationella förvaltningar

Genom ISA²-programmet kommer kommissionen att fortsätta sina insatser för att öka medvetenheten om interoperabilitet inom den europeiska offentliga sektorn, vilket är centralt för digitalisering, och framför allt sörja för mer samarbete med regionala och lokala förvaltningar i detta arbete.

Till att börja med bör riktade marknadsföringsinsatser utformas där fördelarna med att (vidare)utnyttja ISA²-lösningar för interoperabilitet lyfts fram. För att underbygga detta budskap kan studier genomföras under 2020 för att kvantifiera hur stor inverkan vissa ISA²-lösningar har på offentliga förvaltningars effektivitet och produktivitet.

I ISA²-programmets slutskede bör ännu större vikt läggas vid att se till att offentliga förvaltningar, forskare och berörda yrkesverksamma personer utbyter bästa praxis. Lämpliga utbildningsmaterial bör också tas fram inom programmets nya e-lärandeplattform Interoperability Academy.

För att stärka effekten av de ovannämnda föreslagna åtgärderna bör ISA²-åtgärdernas ägare interagera mer med potentiella påverkansaktörer (såsom forskare och engagerade tjänstemän) och skapa en gemenskap med ambassadörer för interoperabilitet.

På lång sikt bör rådgivningsfunktioner för interoperabilitet byggas upp. Där kan berörda aktörer få hjälp att välja lämpliga interoperabilitetslösningar som matchar deras behov. Samtidigt kan stödtjänster och tekniskt bistånd tillhandahållas vid det faktiska genomförandet av lösningarna.

7.2. Från användarcentrerade till användardrivna lösningar

För att öka programmets nytta kan ISA² förbättra kvaliteten hos de befintliga lösningarna genom större hänsyn till användarnas behov. Detta förhållningssätt kan bibehållas under genomförandet av det sista ISA²-arbetsprogrammet och på så vis främja EIF-principen om användarcentrering såväl inom kommissionen som i medlemsstaterna.

Under de kommande åren är det dock bäst att övergå från ett användarcentrerat till ett användardrivet paradigm där användarna involveras i utformningen av en

---

²² Se https://ec.europa.eu/commission/future-europe/eu-budget-future_sv.

interoperabilitetslösning. En inkubator för interoperabilitet kan bidra till en sådan process för samskapande, där man kan experimentera med och ta fram prototyper för nya, användarinriktade lösningar i en säker miljö. Inkubatorn skulle bidra till användning av ny teknik och utbyte av innovativa metoder mellan offentliga förvaltningar som går i bräschen.

När det gäller de två första rekommendationerna i denna rapport visar kommissionens digitala strategi²³ att kommissionen håller sina löften: både interoperabilitet och användarcentrering är huvudprinciper i strategin, och EIF är en av dess referenspunkter. ISA² har dessutom en rådgivande roll i det pågående genomförandet av strategin och utgör ett stöd för kommissionen inom olika problemområden när det gäller att modernisera befintliga it-system inom kommissionen och utveckla nya digitala lösningar med hänsyn till interoperabilitet.

7.3. Att bana vägen för ökad hållbarhet

Vid bedömningen av mervärdet för EU och ISA²-programmets hållbarhet konstaterades i halvtidsutvärderingen att programmet har central betydelse för att åstadkomma interoperabilitet på bred front inom den europeiska offentliga sektorn. ISA² bidrar också till att utveckla och införa gräns- och sektorsöverskridande digitala lösningar i medlemsstaternas förvaltningar. ISA² är även ett stöd vid genomdrivandet av gemensam politik, som är beroende av de sammankopplade och interoperabla nätverken och systemen.

Efter ISA²-programmets slut är det viktigt att bevara och stärka de europeiska offentliga förvaltningarnas förmåga att samarbeta mot mål som är till ömsesidig nytta, genom att utbyta information och kunskap, något som är själva kärnan i interoperabiliteten i stort. För detta krävs ett starkt politiskt engagemang och god finansiering. När det gäller politiskt engagemang bekräftade ministrarna med ansvar för politiken för e-förvaltning i Europa i Tallinndeclarationen om e-förvaltning att de vill bygga upp medborgarcentrerade offentliga tjänster enligt principen om digitalt som standard och förverkliga visionen i EIF. Hur interoperabilitet ska finansieras i framtiden redovisas i programmet för ett digitalt Europa²⁴, som är ett av kommissionens sektorsspecifika förslag i lagstiftningspaketet för den fleråriga budgetramen 2021–2027.

Kommissionen bör dessutom ta till vara de synergier som skapats mellan ISA² och andra EU-program för att främja EIF och interoperabilitet i stort och underlätta ett omfattande vidareutnyttjande av ISA²-lösningar. Denna strategi kan vidare leda till en effektiv och rationell programförvaltning till stöd för det framtida genomförandet av förslaget om programmet för ett digitalt Europa.

Det rekommenderas att man parallellt med förberedelserna inför inrättandet av de nya programmen inom den fleråriga budgetramen undersöker möjligheterna att göra de befintliga ISA²-lösningarnas resultat mer hållbara. En bedömning bör göras av genomförbarheten och kostnaderna för olika hållbarhetsåtgärder, och kommissionen bör investera i dessa. Kommissionen kan exempelvis överväga att överföra vissa ISA²-lösningar till nätgemenskaper för öppen källkod eller uppmuntra företag att

---

²³ Meddelande till kommissionen, European Commission Digital Strategy – A digitally transformed, user-focused and data-driven Commission (Europeiska kommissionens digitala strategi – En digitalt transformerad, användarfokuserad och datadriven kommission), Bryssel, 21.11.2018, C(2018) 7118 final.

²⁴ Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027, Bryssel, 6.6.2018, COM(2018) 434 final.

bygga upp tjänster kring gratis ISA²-lösningar inom ramen för licensen till öppen källkod från Europeiska unionen²⁵.

Slutligen kan kommissionen finna det lämpligt att göra en mer ingående bedömning av grunden för och effekterna av ett eventuellt bindande instrument för interoperabilitet. En sådan bedömning bör grunda sig på resultaten av den slutliga utvärderingen av ISA²-programmet samt på uppgifter som samlas in vid utvärderingen av EIF:s genomförande 2021.

8. NÄSTA STEG

I det pågående genomförandet av ISA²-programmet kommer kommissionen att ta mycket stor hänsyn till ovannämnda resultat och rekommendationer och analysera dessa för att bekräfta och hantera de problem som tas upp, vid behov i nära samarbete med medlemsstaterna. Resultaten och rekommendationerna från halvtidsutvärderingen av ISA²-programmet kommer även att användas som underlag vid övergången till de nya programmen inom den fleråriga budgetramen.

---

²⁵ Se <https://eupl.eu/>